

ӘОЖ 94 (100-87)

ББК63.3

Е.89

*Баспаға ал-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті
халықаралық қатынастар факультетінің Ғылыми Кеңесінің
2013 жылғы № 8 хаттамасымен ұсынылған*

Шікір жазғандар:

тарих ғылымдарының докторы, профессор Ф.Т. Кукуева
тарих ғылымдарының кандидаты, доцент Е.С. Чукубаев

Авторлары:

тарих ғылымдарының кандидаты, профессор КазНУ
Жамбатырова Г.Ш.

тарих ғылымдарының докторы, профессор Байзақова Қ.И.

тарих ғылымдарының кандидаты, доцент Әліпбаев А.Р.

тарих ғылымдарының кандидаты, доцент Бөжеева Б.З.

тарих ғылымдарының кандидаты, доцент Балаубаева Б.М.

Е.89 Еуропа және Америка елдерінің жаңа заман тарихы
(1640-1870). – Алматы, 2013. - 258 б.

ISBN978-601-247-958-4

Дерістер жинағында XVII-XIX ғасырлардағы Еуропа мен
Американың алдыңғы қатарлы елдеріндегі капитализмнің даму
үдерісі, осы елдердегі әлеуметтік-саяси өзгерістер, капитализмнің
қалыптасуындағы әлемдік-тарихи үдерістің ажырамас құрамдас
бөлігі - отаршылдықтың бекуі, буржуазиялық революциялар жан-
жақты талқыланады. Жаңа тарихтың бірінші кезеңін
қамтығандықтан, халықаралық қатынастар жүйесінің вестфальдік
және веналық кезеңдері қарастырылады.

Дерістер жинағы халықаралық қатынастар, аймақтану
мамандықтары бойынша жоғары оқу орындарының студенттеріне
арналған.

ӘОЖ 94 (100-87)

ББК63.3

ISBN 978-601-247-958-4

2013

КІРІСПЕ

«Жаңа тарих» ұғымы еуропалық тарихта тіпті Қайта өркендеу дәуірінде озық ойшылдардың тарихты құрамдас бөлік ретінде ежелгі, орта және жаңа деп «үшмүшелікке» бөлуді ұсынуынан пайда болған. Жаңа тарихтың басталуын олар Қайта өркендеу дәуіріндегі (Ренессанс) аксүйектік ғылым мен мәдениеттің гүлденуімен ұштастырады. Кейінгі тарихнамада қабылданған бұл ұғым тарихи ғылымда беки түсіп, бүгінгі күні де кең қолданыста. Көптеген ғалымдардың пікірі бойынша жаңа тарих дәуірі 1640 жылдан бастау алады, яғни ағылшын буржуазиялық революциясының басталуы жаңа қоғамдық-экономикалық құрылыстың Англияда ғана емес, сонымен бірге басқа да елдерде дамуына түрткі болды.

Жаңа тарих екі кезеңге: 1640-1870 жылдар – индустриалды қоғамның қалыптасуы мен нығаю кезеңі және 1870-1918 жылдар – алпауытты капитализмнің пайда болу кезеңі деп бөлетін тұжырымдаманы оқу құралының авторлары да ұстанды. Мұндай кезеңге бөлушілікті пайдалану, сонымен бірге халықаралық қатынастар жүйесінің қалыптасуымен дәйектеледі.

Ұсынылып отырған оқу құралы жаңа тарихтың бірінші кезеңін қамтығандықтан, халықаралық қатынастар жүйесінің вестфальдік және веналық кезеңдерін қарастырады.

Жаңа тарих кезеңіндегі тарихи үдерістің негізгі мәні капиталистік қоғамдық-экономикалық құрылыстың қалыптасуы, нығаюы болып табылады.

Капитализм жаңа дәуірде буржуазиялық революцияның нәтижесінде феодализмді жеңе отырып, өзінің кемеліне жетіп өндіргіш күштерді қауырт дамытты.

Жаңа тарих барысында капитализм тек Еуропа елдерінде, Солтүстік Америкада және Жапонияда ғана жеңді. Әлемдік тарихи үдеріске тән әрқилылық пен мерзімдік әртүрлілікке орай капиталистік пен қоса капиталистікке дейінгі қоғамдық-экономикалық құрылыс та бірге өмір сүрді. Жаңа дәуірде ұзақ уақыт бойы әлемнің көптеген өңірінде, ең алдымен Азияда, Африкада, әсіресе Латын Америкасында бір-бірімен және капитализммен өте күрделі өзара әрекеттестікте болған